

START-UPLARNI MOLİYASHTIRISH

*Murodova Nafisa Erkinovna**Romitan tuman 1-son politexnikumining**“Biznes asoslari” fani o’qituvchisi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada start-uplarni moliyalashtirishning asosiy manbalari va usullari, ularning har birining afzalliklari va kamchiliklari tahlil qilinadi. Shuningdek, start-up loyihalarining o’sishi va rivojlanishi uchun moliyaviy resurslarni to’g’ri jalb qilish strategiyalari muhokama qilinadi. Maqolada investitsiyalar, grantlar, bank kreditlari, venchur kapital va kraudfanding kabi moliyalashtirish shakllari yoritilgan.

Аннотция: В данной статье анализируются основные источники и методы финансирования стартапов, преимущества и недостатки каждого из них. Также будут обсуждены стратегии правильного привлечения финансовых ресурсов для роста и развития стартап-проектов. В статье рассматриваются такие формы финансирования, как инвестиции, гранты, банковские кредиты, венчурный капитал и краудфандинг.

Abstrakt: This article analyzes the main sources and methods of financing start-ups, the advantages and disadvantages of each of them. Also, strategies for the proper attraction of financial resources for the growth and development of start-up projects will be discussed. The article covers forms of financing such as investments, grants, bank loans, venture capital and crowdfunding.

Kirish

Start-uplarni rivojlantirish va ularni barqaror faoliyat yuritishlarini ta’minlash uchun yetarli moliyaviy resurslarga ega bo’lish muhim ahamiyatga ega. Moliyalashtirish jarayoni tadbirkorlar uchun asosiy muammolardan biri bo’lib, uning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi start-upning uzoq muddatli hayotiyligini belgilaydi. Ushbu maqolada start-uplarni moliyalashtirishning asosiy manbalari va usullari haqida batafsil ma’lumot beriladi.

Asosiy qism

1. Start-uplarni moliyalashtirish manbalari

- Shaxsiy jamg’armalar – Ko’plab tadbirkorlar dastlab o’z mablag’larini ishlatishadi. Bu usulda kredit olishga hojat qolmaydi, lekin yetarli kapital bo’lmaganda start-upning rivojlanishi cheklanishi mumkin.
- Do’stlar va qarindoshlardan moliyaviy yordam – Ushbu usulga ko’ra, tadbirkor o’z yaqinlaridan qarz oladi. Bu ko’pincha past foizli yoki foizsiz qarz bo’lishi mumkin.
- Biznes inkubatorlar va akseleratorlar – Start-up loyihalarini rivojlantirish uchun maxsus dasturlar bo’lib, ular moliyaviy qo’llab-quvvatlash bilan birga, maslahat va resurslardan ham foydalanish imkonini beradi.

2. Tashqi moliyalashtirish shakllari

- **Investitsiyalar**

- **Venchur kapital** – Venchur kapitalistlar yuqori salohiyatga ega start-uplarga investitsiya kiritib, ulardan yuqori daromad olishni maqsad qiladilar.
- **Farishtali investorlar (Angel Investors)** – Ular odatda start-upning dastlabki bosqichlarida investitsiya kiritishadi va loyihaning rivojlanishiga hissa qo‘shishadi.
 - **Bank kreditlari** – Banklar start-uplarga kredit berish orqali ularning rivojlanishiga yordam berishi mumkin. Biroq, bank kreditlari yuqori foiz stavkalari va garov talabi tufayli ba’zan start-up uchun xavfli bo‘lishi mumkin.
 - **Grantlar va hukumat dasturlari** – Ko‘plab davlatlar innovatsion start-uplarni qo‘llab-quvvatlash uchun maxsus grantlar va subsidiyalar ajratadi.
 - **Kraudfanding** – Jamoatchilikdan kichik miqdorlarda investitsiya jalb qilish orqali start-uplarni moliyalashtirish usuli. Kickstarter va Indiegogo kabi platformalar bu jarayonda muhim rol o‘ynaydi.

3. Start-up uchun moliyalashtirish strategiyalari

- Moliyalashtirish manbalarini diversifikatsiya qilish – Faqat bitta moliyaviy manbaga tayanmaslik, balki bir nechta moliya jalb qilish usullaridan foydalanish.
- Investorlar bilan samarali muzokara olib borish – Start-up asoschilari o‘z biznes rejalari va bozor potensialini to‘g‘ri tushuntira olishlari lozim.
- Kapitalni samarali boshqarish – Start-uplar jalb qilingan mablag‘larni oqilona taqsimlab, harajatlarni minimallashtirishga e’tibor qaratishlari kerak.

Xulosa

Start-uplar uchun moliyalashtirish ularning muvaffaqiyati va barqaror rivojlanishining muhim tarkibiy qismidir. Tadbirkorlar turli moliyalashtirish variantlarini o‘rganib, o‘z biznes modeliga eng mos keladigan usulni tanlashlari lozim. Samarali moliyaviy rejalashtirish va investorlar bilan to‘g‘ri aloqalar start-upning bozor muvaffaqiyatiga erishish imkoniyatini oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Kaplan, S. N., & Lerner, J. (2010). Itay State of Venture Capital. *The Journal of Economic Perspectives*.
2. Gompers, P., & Lerner, J. (2004). *The Venture Capital Cycle*. MIT Press.
3. Blank, S. (2013). *The Startup Owner’s Manual*. K&S Ranch.
4. Osterwalder, A., & Pigneur, Y. (2010). *Business Model Generation*. Wiley.
5. Schilling, M. (2020). *Strategic Management of Technological Innovation*. McGraw-Hill.
6. MURODOV, O. (2024). MODEL OF THE TEACHING PROCESS OF INFORMATICS AND INFORMATION TECHNOLOGIES ON THE BASIS OF AN INNOVATIVE APPROACH, IMPLEMENTATION MECHANISMS. *Medicine, pedagogy and technology: theory and practice*, 2(9), 309-317.
7. Murodov, O. T. R. (2024). INFORMATIKA FANIDAN AMALIY MASHG‘ULOTLARNI TASHKIL ETISH: TAJRIBALAR VA NATIJALAR. *The latest pedagogical and psychological innovations in education*, 1(2), 115-121.

8. Murodov, O. T. R. (2024). STEAM YONDASHUVI DOIRASIDA INFORMATIKA FANINI O ‘QITISHNING ISTIQBOLLARI. *The latest pedagogical and psychological innovations in education*, 1(2), 59-65.
9. Murodov, O. T. R. (2024). INFORMATIKA DARSLARINI INTERAKTIV METODLAR YORDAMIDA TASHKIL ETISH. *The latest pedagogical and psychological innovations in education*, 1(2), 101-107.
10. Murodov, O. T. R. (2024). INTERNET XAVFSIZLIGI BO ‘YICHA BILIMLARNI O ‘QUVCHILARGA YETKAZISH. *The latest pedagogical and psychological innovations in education*, 1(2), 66-72.
11. Murodov, O. T. R. (2024). ALGORITMLARNI MAKTAB O ‘QUVCHILARIGA O ‘RGATISH: SAMARALI METODIKALAR. *The latest pedagogical and psychological innovations in education*, 1(2), 87-93.
12. Murodov, O. T. R. (2024). ALGORITMLARNI MAKTAB O ‘QUVCHILARIGA O ‘RGATISH: SAMARALI METODIKALAR. *The latest pedagogical and psychological innovations in education*, 1(2), 87-93.
13. Murodov, O. T. R. (2024). INFORMATIKA DARSLARIDA ZAMONAVIY O ‘QUV TEXNOLOGIYALARI VA VOSITALARIDAN FOYDALANISH. *The latest pedagogical and psychological innovations in education*, 1(2), 80-86.
14. Murodov, O. T. R. (2024). RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI O ‘QUV JARAYONIGA INTEGRATSIYA QILISH USULLARI. *The latest pedagogical and psychological innovations in education*, 1(2), 108-114.
15. TO‘RAQULOVICH, M. O. (2025). ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNI TA‘LIMDA QO‘LLASH IMKONIYATLARI VA UNING ISTIQBOLLARI. *PEDAGOGIK TADQIQOTLAR JURNALI*, 2(2), 102-106.
16. To‘raqulovich, M. O. (2024). OLIY TA‘LIM MUASSASALARIDA AXBOROT KOMMUNIKASIYA TEXNOLOGIYALARI DARSLARINI TASHKIL ETISHDA ZAMONAVIY USULLARDAN FOYDALANISH. *PEDAGOG*, 7(6), 63-74.
17. Muradov, O. (2024, January). IN TEACHING INFORMATICS AND INFORMATION TECHNOLOGIES REQUIREMENTS. In *Международная конференция академических наук* (Vol. 3, No. 1, pp. 97-102).
18. To‘raqulovich, M. O. (2024). OLIY TA‘LIM MUASSASALARIDA TA‘LIMNING INNOVASION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH. *PEDAGOG*, 7(5), 627-635.
19. Murodov, O. (2024). DEVELOPMENT OF AN AUTOMATED SYSTEM FOR CONTROLLING TEMPERATURE AND HUMIDITY IN PRODUCTION ROOMS. *Development and innovations in science*, 3(1), 84-93.
20. Murodov, O. (2024). TA‘LIM TEXNOLOGIYALARINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI. *Science and innovation in the education system*, 3(3), 155-160.